

C79 – OND10

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2007-2008

6 december 2007

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

- Vraag om uitleg van mevrouw Cathy Berx tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de gevolgen van een vrijwillig ontslag door een personeelslid in het onderwijs 1
- Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de wisselwerking tussen gewest- en gemeenschapsreglementeringen en de impact hiervan op de Nederlandstalige scholen in Brussel 2
- Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de deelname van Brusselse scholen aan initiatieven om de consumptie van fruit bij de schoolgaande jeugd aan te moedigen 5
- Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid bij afgestudeerden van de lerarenopleiding 7

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck

Vraag om uitleg van mevrouw Cathy Berx tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de gevolgen van een vrijwillig ontslag door een personeelslid in het onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, als een personeelslid uit het onderwijs strafrechtelijk wordt vervolgd en eventueel veroordeeld, wordt nadien een tuchtprocedure opgestart. Het personeelslid wordt desgevallend preventief geschorst. Indien dat personeelslid vrijwillig ontslag neemt nog voor de geplande hoorzitting kan plaatsvinden en het schoolbestuur de intentie van ontslag kan betekenen, dan heeft dat een aantal consequenties.

Het decreet Rechtspositie van 27 maart 1991 bepaalt de gevolgen van een ontslag na tuchtprocedure van een vastbenoemd personeelslid. Overeenkomstig artikel 23bis, paragraaf 7ter, kan een vastbenoemd personeelslid dat wordt ontslagen overeenkomstig artikel 64, 6°, de diensten die hij of zij heeft gepresteerd voor het ontslag niet meer in aanmerking laten nemen om een recht op een tijdelijke aanstelling voor doorlopende duur (TADD) op te eisen.

Ingeval een personeelslid zelf ontslag neemt voor de tuchtprocedure kan worden afgerond, behoudt hij zijn anciënniteit nog gedurende vijf schooljaren en kan hij zijn voorrangrechten nog laten gelden. Dat is dus een hiaat in het decreet, want zo kan een personeelslid in die toestand toch een TADD eisen. Het is evident dat dit niet wenselijk is, vooral niet wanneer het gaat om strafbare feiten gepleegd in de school of tegen een leerling.

Ik wil u daarom volgende vragen voorleggen. Bent u op de hoogte van dit probleem? Hoe wilt u dit probleem oplossen?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, collega's, u vraagt me of ik op de hoogte ben van dit probleem. In het door u geschetste concrete geval kan het schoolbestuur vermijden dat het betrokken personeelslid zijn rechten alsnog kan laten gelden. De decre-

ten Rechtspositie – zowel dit van het gemeenschapsonderwijs als dat van het gesubsidieerd onderwijs¹ – leggen immers een aantal rechten en plichten vast die rechtstreeks slaan op de verhouding werkgever – het schoolbestuur – versus werknemer – het personeelslid. Het gaat om voorwaarden waaraan een personeelslid moet voldoen op het ogenblik van een tijdelijke aanstelling en vaste benoeming, evaluatie, tuchtmaatregelen enzovoort.

Zo stelt het decreet Rechtspositie dat een personeelslid op het ogenblik van de tijdelijke aanstelling, evenals op het ogenblik van vaste benoeming, van onberispelijk gedrag moet zijn. Dat onberispelijke gedrag wordt bewezen aan de hand van een uittreksel van het strafregister dat niet langer dan één jaar van tevoren is afgeleverd. Het schoolbestuur moet op basis van de veroordelingen die op het uittreksel voorkomen, oordelen of het personeelslid van onberispelijk gedrag is. Deze beoordeling moet in concreto gebeuren: men moet nagaan of de vermelde veroordelingen al dan niet een beletsel vormen voor het goed uitoefenen van de functie.

Deze bepaling is dus een belangrijke voorwaarde die een schoolbestuur op het ogenblik van de aanwerving van een personeelslid moet respecteren, ook wanneer dit personeelslid het recht heeft op een aanstelling van doorlopende duur en dit recht wenst in te roepen. In de door u geschetste situatie zal de strafrechtelijke veroordeling wellicht terug te vinden zijn op het uittreksel uit het strafregister. Op basis daarvan kan het schoolbestuur dan ook een oordeel vellen.

Hoe wil ik dit probleem oplossen? Uit het voorgaande blijkt mijn inziens dat het schoolbestuur over voldoende instrumenten beschikt om een personeelslid dat een strafrechtelijke veroordeling heeft opgelopen, te weren bij een wederindiensttreding. Ik zie dan ook geen noodzaak om de regelgeving ter zake nog verder aan te vullen of uit te breiden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

¹ Decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs en het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de wisselwerking tussen gewest- en gemeenschapsreglementeringen en de impact hiervan op de Nederlandstalige scholen in Brussel

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, hoewel onderwijs een gemeenschapsmaterie is, hebben veel reglementeringen en beleidsinitiatieven van het departement gevolgen voor gewestmateries, of hebben ze er ten minste raakpunten mee. Ik kan een paar voorbeelden opsommen, zoals het gezamenlijke initiatief dat de ministers Vandenbroucke en Crevits enkele maanden geleden namen om scholen strengere isolatienormen op te leggen bij de indiening van bouwaanvragen. Een tweede voorbeeld is de verplichting die de Vlaamse Gemeenschap aan scholen oplegt om een energieboekhouding bij te houden. De Vlaamse Gemeenschap heeft de Nederlandstalige scholen in Brussel de helft van de aankooprijks van een boekhoudpakket terugbetaald; over de andere helft moeten ze onderhandelen met het Brussels Instituut voor Milieubeheer en hebben ze zelf op de markt een leverancier moeten zoeken. In Vlaanderen heeft men de pakketten rechtstreeks aan de scholen ter beschikking gesteld.

Het derde voorbeeld is de VLAREM-wetgeving: die kan niet van toepassing zijn op Nederlandstalige scholen in Brussel, aangezien die de milieuwetgeving van het Brussels Gewest moeten respecteren. Een vierde voorbeeld is het arbeidsmarktbeleid dat vaak voor problemen zorgt voor Brusselse scholen: arbeidsbemiddeling is een bevoegdheid van de BGDA, vorming is dan weer een bevoegdheid van de VDAB enzovoort. Tijdens de plenaire vergadering op 5 december 2007 heeft de heer De Meyer in een vraag over het energiebeleid daarop gealludeerd.

Hoewel gewest en gemeenschap voor de Vlaamse scholen dezelfde overheid zijn, geldt dit niet voor de Nederlandstalige scholen in Brussel. Die moeten in principe de regels volgen van het Brussels Gewest wat betreft gewestbevoegdheden zoals energie, leefmilieu, ruimtelijke ordening enzovoort. Vaak ondervinden de Nederlandstalige scholen in Brussel hierbij moeilijkheden of zitten ze met een aantal vragen. Dat kan gebeuren omdat de Vlaamse 'gemeenschapsreglementering' en de Brusselse 'gewestreglementering' niet op elkaar aansluiten. Het gebeurt ook heel vaak dat de scholen moeilijk de nodige informatie vinden over de toepassing en de interpretatie van de op hen toepasselijke Brusselse gewestmateries, of dat de Vlaamse gemeenschapsreglementering verwijst naar een in Brussel onbestaande gewestreglementering.

Daarom wil ik u de volgende vragen stellen. Waartoe zijn de Nederlandstalige scholen gehouden, indien het

Brusselse Hoofdstedelijke Gewest voor een aantal beleidsdomeinen geen of nog geen normen heeft uitgevaardigd? Houdt de onderwijsinspectie rekening met de specifieke situatie waarmee de Nederlandstalige scholen in Brussel te maken hebben op het vlak van de gewestreglementering? Krijgen Nederlandstalige scholen in Brussel bijstand van het departement Onderwijs, of van een andere entiteit van de Vlaamse administratie, om hun specifieke situatie op te volgen, met name de toepassing op deze scholen van bepaalde Brusselse gewestmateries? Bestaat er vandaag bijvoorbeeld een informatiepunt waar de scholen met hun vragen over de Brusselse gewestmateries terecht kunnen? Is er al overleg geweest met de Brusselse gewestregering om potentiële moeilijkheden in dit verband te bespreken? In hoeverre heeft dat tot concrete resultaten geleid?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer Delva, ik trap wellicht een open deur in wanneer ik stel dat de institutionele structuur van het Brussels Hoofdstedelijke Gewest zeer ingewikkeld is. Burgers en instellingen zullen dan ook geconfronteerd worden met regelgeving en richtlijnen uitgaande van allerlei verschillende bestuursniveaus.

In wezen is dat ook zo voor onderwijsinstellingen in het Vlaamse Gewest, zij het dat, zoals u zelf aangeeft, door de integratie van gewest en gemeenschap het plaatje er eenvoudiger kan uitzien. Door die bundeling kan de Vlaamse overheid in het Vlaamse Gewest voor het uitvoeren van haar onderwijsbeleid ondubbelzinnig een beroep doen op de provinciale, stedelijke en gemeentelijke overheden, zoals voorzien in het decreet Flankerend Onderwijsbeleid.

Men mag zich evenwel niet vergissen: de Vlaamse Gemeenschap kan vanuit haar onderwijsbevoegdheden op basis van artikel 127, paragraaf 2 van de Grondwet regelgevend optreden, ook ten aanzien van de Vlaamse scholen in Brussel.

Wat u 'het gezamenlijke initiatief om scholen strengere isolatienormen op te leggen' noemt, een initiatief dat ik samen met minister Crevits genomen heb en dat op 5 december 2007 goedgekeurd is in het parlement, is als een subsidie- of financieringsvoorwaarde geen gewestelijke maar – net omdat het onderwijsgerelateerd is – een gemeenschapsaangelegenheid en geldt bijgevolg ook voor de Nederlandstalige scholen in het Brussels Hoofdstedelijke Gewest die voor hun bouwprojecten in aanmerking willen komen voor steun vanuit de Vlaamse Gemeenschap. In artikel 13, paragraaf 1 van de Schoolpactwet wordt hiertoe een derde betoelagingsvoorwaarde ingeschreven. Net zoals de Vlaamse gesubsidieerde scholen tot nu subsidies kunnen krijgen bij AGION, is dat ook het geval na de goedkeuring van het decreet, rekening houdend met de nieuwe energienormen.

Op basis van artikel 7 van de bijzondere wet tot hervorming van de instellingen van 8 augustus 1980 kan de Vlaamse Gemeenschap een specifiek toezicht uitoefenen op de naleving van haar regelgeving, ook in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Om het probleem dat u aan de orde stelt correct te kunnen inschatten, hebben mijn medewerkers contact gezocht met de administratie van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) – die onze bevoorrechte partner is in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en met wier administratie ons departement van Onderwijs en Vorming een samenwerkingsprotocol heeft afgesloten – en met de Brusselse koepels van schoolbesturen. Uit die vlugge en uiteraard beperkte rondvraag blijkt dat de Vlaamse scholen in Brussel inzake de gewestbevoegdheden wel eens worstelen met problemen als de vrijmaking van de energiemarkt, energieboekhouding, milieuwetgeving, het grootstedelijke beleid, een mogelijk gezamenlijk abonnement voor De Lijn en de MIVB, de aanpassing van de schoolomgeving, scholenbouw en renovatiepremies, arbeidsbemiddeling door ACTIRIS, arbeidsopleiding door de VDAB, waterwinning, een strengere asbestregelgeving en dergelijke meer.

Voor het grootste deel zijn die aspecten ook in het Vlaamse Gewest niet- onderwijsaangelegenheden waarvoor ook in het Vlaamse Gewest scholen en schoolbesturen contacten moeten leggen met diverse overheden en instanties van het gewest, de provincies, steden en gemeenten. Voor zover onze gesprekspartners in Brussel meegedeeld hebben, bezwaren deze niet-specifieke onderwijsaangelegenheden weliswaar ook in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de opdracht van de schoolleiding en de schoolbesturen, maar niet in die mate dat er ernstige problemen zouden zijn.

In de VGC-raad, waar anders op een heel laagdrempelige wijze onderwijsproblemen, zelfs van individuele scholen, aan de orde komen, heeft dit bij mijn weten nog nooit tot vragen geleid. Wel werden er recent vragen gesteld over de hierboven vermelde Vlaamse Gemeenschapsregelgeving inzake de energiezuinige norm, waarbij het departement Onderwijs en Vorming informatie heeft aangeleverd ten behoeve van de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Daarenboven mag men niet vergeten dat Vlaamse scholen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest precies vanuit de Brusselse instellingen beschikken over een aantal bijkomende mogelijkheden, die gelijkaardige instellingen in het Vlaamse Gewest niet hebben. Hierbij wens ik niet alleen te wijzen op de specifieke Brussel-normen vanwege de Vlaamse Gemeenschap, maar ook op bijkomende werkingsmogelijkheden vanuit het Gewest en de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Zo kan het technisch en beroepssecundair onderwijs in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest niet alleen een

beroep doen op de Vlaanderenbrede maatregelen inzake uitrusting uitgaande van de Vlaamse Gemeenschap, maar ook op investeringskredieten van én het gewest én de VGC. Naast de Vlaanderenbrede omkadering kunnen scholen uit het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest een beroep doen op gesco- en andere tewerkstellingsprojecten vanuit het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. De Vlaamse Gemeenschapscommissie staat borg voor de uitbreiding van het Nederlandstalige vrijetijdsaanbod, ook in het kader van bredeschoolprojecten.

In het kader van de veiligheids- en preventiecontracten werd vanuit het gewest per gemeente een actieplan rond spijbelen op poten gezet. Samen met de Vlaamse Gemeenschap heeft de Vlaamse Gemeenschapscommissie een aantal begeleidings- en ondersteuningsvoorzieningen opgezet voor het Vlaamse onderwijs in Brussel, die we eerlang met de VGC in een geïntegreerd concept wensen vast te leggen. De Vlaamse Gemeenschapscommissie heeft inzake schoolinfrastructuur een aantal specifieke initiatieven genomen, zoals het schoolinterventieteam, het gevelproject, het project 'Plassen met klasse' en niet te vergeten het Urgentiefonds, met voor de periode 2002-2009 meer dan 35 miljoen euro te besteden aan schoolgebouwen, onder meer het 100 percent subsidiëren van vrije gesubsidieerde scholen met een hoge concentratie aan GOK-leerlingen.

Precies het voorbeeld dat u geeft inzake de energieboekhouding, geeft me de kans om te stellen dat inzake deze problematiek de door de Vlaamse Regering vooropgestelde Brusseltoets consequent werd toegepast en met de Brusselse overheden in overleg werd getreden.

De omzendbrief NO/2005/03 zoals laatst gewijzigd op 27 juli 2007 geeft wat betreft de energieboekhouding in het punt 3.1.2.2 de uitleg voor scholen gelegen in het Vlaamse Gewest en in punt 3.1.2.3 de uitleg voor scholen gelegen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

De Vlaamse Regering heeft inderdaad vanuit haar gewestbevoegdheden op 10 maart 2006 een besluit goedgekeurd waardoor de beheerders van distributienetwerken, binnen hun openbare dienstverlening, verplicht waren om, onder bepaalde voorwaarden, aan onderwijs-, welzijns- en gezondheidsinstellingen een gratis energieboekhouding aan te bieden. Ook nu nog zijn de distributienetbeheerders verplicht om een energieboekhouding op te starten indien een onderwijsinstelling hier om vraagt. In het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest bestaat er nog geen dergelijke verplichting, ondanks aandringen van het Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming bij de bevoegde Brusselse minister Huytebroeck. Er moest dus een voor Brussel aangepaste weg gezocht worden.

Daarom werden de scholen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest voor hun energieboekhouding in een

eerste fase volledig gesubsidieerd door het Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming en voor het vervolgverhaal de weg gewezen naar de subsidiemogelijkheden van het Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM). Ik weet dat niet zozeer het indienen van een subsidieaanvraag bij het ministerie, dan wel bij het BIM tot moeilijkheden heeft geleid, maar wel het feit dat de scholen – anders dan in het Vlaamse Gewest – zelf op zoek moesten gaan naar het budgettair meest interessante aanbod voor de verwerking en analyse van hun energiegebruiksgegevens. Door een samenwerking tussen de scholengroep Brussel van het gemeenschapsonderwijs en de scholengemeenschap Sint-Gorik werd dit op behoorlijke wijze geregeld. Een positief gevolg is dat voor de Brusselse scholen de energieboekhouding vlugger geïnstalleerd was dan in het Vlaamse Gewest en de subsidie door het Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming in januari 2007 volledig kon worden uitbetaald, terwijl in het Vlaamse Gewest nog een aantal installatieprocedures lopen en nog niet alle subsidies werden uitbetaald.

Het laten uitvoeren van een energieaudit is net zo min als de energieboekhouding een verplichting, maar toch ook een essentieel onderdeel van een energiezorgsysteem. De instructie in de omzendbrief is netjes opgedeeld. Enerzijds is er de financiële tegemoetkoming van het Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming, anderzijds de tegemoetkoming in het Vlaamse Gewest van de distributienetbeheerders en in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van het BIM. Uit de synoptische tabel in punt 3.1.3 van de omzendbrief maken we op dat de Vlaamse distributienetwerkbeheerders niet altijd dezelfde toelagen geven als het BIM en omgekeerd. Voor de in het desbetreffende gewest ontbrekende vorm van energieaudit – in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de ‘snelle energieaudit’ en de ‘één-thema-audit’ – kon de factuur tot het maximum van het voorziene bedrag volledig ingediend worden bij het Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming.

Het Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming heeft in 2007 overigens een specifieke vormingsdag georganiseerd voor de Vlaamse scholen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Uit dit voorbeeld blijkt dat het Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming, zoals de Brusseltoets voorschrijft, effectief rekening houdt met de specifieke situatie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en hier ondersteunend op inspeelt.

Wat de concrete vragen betreft: indien het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest voor een aantal gewestaangelegenheden nog geen normen heeft uitgevaardigd, kunnen de Vlaamse scholen in het Gewest hiermee uiteraard geen rekening houden. Zo meldt de VGC mij dat de Brusselse regering een aantal normen inzake energie wil

aanpassen, maar dat dit nog heel de procedure van een ordonnantie moet doorlopen. Inzake isolatienormen is er al een Brusselse ordonnantie, maar de uitvoeringsbepalingen moeten nog nader worden bepaald. Alleszins volgt de VGC dit dossier op om te zijner tijd in haar regierol ondersteunend te kunnen optreden naar de Nederlandstalige scholen.

Verder kan ik u zeggen dat onze onderwijsinspectie mij meldt dat de kerntaak van de onderwijsinspectie gericht is op kwaliteitstoezicht, met nadruk op de toetsing van de onderwijsresultaten tegenover de decretaal en reglementair vastgestelde vereisten. Andere reglementering wordt slechts in beperkte mate via een ‘marginale toetsing’ gecontroleerd. Ik heb daarover hier nog met de heer De Meyer gediscussieerd naar aanleiding van de brandveiligheid (*Hand. VI. Parl. 2007-08, nr. C11*). De marginale toetsing komt erop neer dat enkel wordt geverifieerd of de scholen formeel kunnen verantwoorden dat ze de voor hen geldende verplichtingen op het vlak van milieu, welzijn op het werk en dergelijke nakomen. Een gericht en grondig onderzoek over de wijze waarop de onderwijsinstellingen hun verplichtingen concreet nakomen behoort niet tot de kerntaken van de onderwijsinspectie. Het zijn andere – federale of gewestelijke – instanties en inspectiediensten die een en ander nagaan en de schoolbesturen desgevallend kunnen aanspreken.

Uit het hierboven aangehaalde voorbeeld blijkt dat het Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming de Brusseltoets ernstig neemt en scholen begeleidt, ook inzake de specifieke toepassing in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Wat betreft het op de voet volgen van de Brusselse gewestregelgeving en het hierover informatie verstrekken aan de scholen, neemt de Vlaamse Gemeenschapscommissie zoals hierboven aangegeven als onze bevoorrechte partner haar verantwoordelijkheid op. Brusselse scholen worden echter ook via andere kanalen ondersteund. Zo is er inzake energie en leefmilieu heel wat informatie te verkrijgen bij het Brussels Instituut voor Milieubeheer via een uitgebreide website en via regelmatig weerkerende opleidingen en studiedagen.

Ik kom tot het laatste punt van de vraag om uitleg van de heer Delva. Uit de daarnet geschetste voorbeelden blijkt dat de organen van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, al dan niet in samenwerking met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en al dan niet in overleg met het Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming, zich met punctuele dossiers bezighouden.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Ik dank de minister voor zijn uitgebreid antwoord. Hij heeft een overzicht van de door de

Vlaamse Gemeenschap en door de VGC geleverde inspanningen voor de Nederlandstalige scholen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest gegeven. Hij heeft tevens een waslijst opgesomd van zaken die volgens de hem verstrekte informatie problematisch voor de Nederlandstalige scholen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest kunnen zijn. Hij heeft hieraan toegevoegd dat die zaken, nog steeds volgens de informatie waarover hij beschikt, zelden tot ernstige bezwaren bij de scholen leiden.

Dit neemt niet weg dat de Vlaamse scholen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest in vergelijking met de Vlaamse scholen in het Vlaamse Gewest met bijkomende informatiedrempels worden geconfronteerd. In mijn ogen moet de situatie van de Vlaamse scholen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en in het bijzonder de positie van die scholen ten overstaan van de gewestelijke bevoegdheden van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest voor ons een aandachtspunt blijven.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de deelname van Brusselse scholen aan initiatieven om de consumptie van fruit bij de schoolgaande jeugd aan te moedigen

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Mevrouw de voorzitter, sinds enkele maanden moeten de Vlaamse scholen een eigen gezondheidsbeleid voeren. De jaren voordien heeft de Vlaamse Regering verschillende initiatieven genomen om de schoolgaande jeugd gezonder te laten eten en meer voor vetarme en vezelrijke voeding te laten kiezen. Zo hebben de ministers van Onderwijs, Landbouw, Welzijn en Sport een gezamenlijke intentieverklaring ondertekend. Bovendien is een Vlaams gezondheidscoördinator aangesteld om het strategisch plan 'Op uw gezondheid' uit te tekenen.

Een van de projecten die deel van dit strategisch plan uitmaken, betreft het verdelen van fruit op school en staat bekend onder de naam 'Tutti Frutti'. Dit project is voor het basis- en het secundair onderwijs ontwikkeld en betreft de wekelijkse verdeling van een aantal stukken fruit en groente op school. 'Tutti Frutti' kent een zeer groot succes. Meer dan 200.000 leerlingen in het basisonderwijs en meer dan 20.000 leerlingen in het secundair onderwijs nemen eraan deel.

Aangezien hun leerlingen vaak nog minder in contact met gezonde voeding en voldoende lichaamsbeweging

komen, is het voeren van een gezondheidsbeleid en het opzetten van dergelijke projecten voor scholen in een stadsomgeving en in het bijzonder voor scholen in Brussel nog belangrijker.

Mijnheer de minister, hebt u zicht op het aantal Vlaamse scholen in Brussel die aan 'Tutti Frutti' deelnemen? Hoe worden scholen gestimuleerd om zich hiervoor in te schrijven? Hebben de scholen gemakkelijk toegang tot fruit? Is er, bijvoorbeeld, een akkoord tussen deze scholen en de Brusselse veiling Mabru om overtollig fruit door scholen te laten afhalen, of moeten de scholen hun fruit in Vlaanderen zoeken? Dit laatste zou de deelname van de Vlaamse scholen te Brussel aan het project natuurlijk kunnen bemoeilijken.

In uw antwoord op een vraag om uitleg van de heer Sannen over dit onderwerp hebt u enkele praktische obstakels aangehaald. Ik citeer: "de hoge borgstelling van 500 euro voor het toegangspasje en het feit dat de scholen zelf het fruit moeten gaan ophalen in de soms verafgelegen fruitveiling" (*Hand. Vl. Parl. 2006-07, nr. C146*). U hebt toen verklaard overleg met het Belgisch Interventie- en Restitutiebureau (BIRB) en met het ministerie van Landbouw te zullen voeren. Hoe staat het met dit overleg? Zijn er al oplossingen voor de daarnet aangehaalde praktische obstakels gevonden?

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Mevrouw de voorzitter, ik zou me graag bij de vraag om uitleg van de heer Delva aansluiten. Volgens hem komen kinderen in stadsomgevingen en in het bijzonder in Brussel minder in contact met gezond voedsel en met voldoende beweging.

Jammer genoeg rijst deze problematiek niet enkel daar. Een groot deel van de Vlaamse kinderen en volwassenen wordt hiermee geconfronteerd. In het belang van al die kinderen lijkt het me zinvol de bestaande initiatieven te stimuleren en de bestaande obstakels weg te nemen. Ik denk hierbij vooral aan het feit dat scholen vaak ver van fruitveilingen zijn gelegen. Dit geldt voor veel scholen in Vlaanderen, en niet enkel voor de scholen in Brussel.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, er bestaan verschillende mogelijkheden om fruit op school te verdelen. Ik zal dit nader toelichten.

Het project 'Tutti Frutti' wordt ter plaatse door het loco-regionaal overleg voor gezondheid (Logo) geïmplementeerd. Het Vlaams Instituut voor Gezondheids promotie (VIG) staat in voor de coördinatie. Het pro-

ject ressorteert onder de bevoegdheden van de minister van Volksgezondheid. Vragen in verband met het project worden bijgevolg best aan de minister van Volksgezondheid gesteld. Om toch een antwoord op deze vraag om uitleg te kunnen geven, zal ik kort bij de bedoelingen en de werkwijze van 'Tutti Frutti' stilstaan.

Een van de bedoelingen van 'Tutti Frutti' is de fruitconsumptie te stimuleren door kinderen en jongeren wekelijks op school fruit aan te bieden. De Logo's ondersteunen de scholen. Ieder jaar, in de loop van de maand mei, krijgen de scholen een brief waarin de Logo's uitleggen hoe de scholen kunnen intekenen. De scholen kiezen zelf of ze aan het project willen deelnemen, met hoeveel klassen en leerlingen ze deelnemen en hoe ze dit concreet gestalte willen geven. Het fruit kan door de kinderen zelf worden meegebracht of door een handelaar op school worden geleverd. De Logo's hebben hiertoe samenwerkingsverbanden gesloten met het Verbond van Belgische Tuinbouwveilingen, met lokale fruithandelaren en, voor de levering van bio-fruit, met Vredeseilanden. Indien een contract met een handelaar wordt gesloten, krijgen de kinderen gedurende 30 weken telkens een stuk fruit. Voor deelname aan het project wordt van de ouders een bijdrage gevraagd die varieert tussen 5 en 10 euro per jaar. Een aantal mutualiteiten voorziet in de volledige of gedeeltelijke terugbetaling van de bijdrage aan ouders.

Naast een stuk fruit ontvangen de deelnemende scholen ook een educatieve handleiding als hulpmiddel bij de uitbouw van het fruitproject en een voedingsbeleid op school. De handleiding of map wordt verspreid in de verschillende scholen en is sinds april 2007 ook downloadbaar via de website www.fruit-op-school.be. Ook het inschrijven door de scholen gebeurt via de website. Aan 'Tutti Frutti' is ook nog een wedstrijd gekoppeld: de klassen die het meeste fruit hebben verorberd, worden beloond met een prijs.

Een link naar het project 'Tutti Frutti' is mee opgenomen op onze website www.gezondopschool.be, waarop de scholen allerhande ondersteunend materiaal terugvinden om te werken rond het gezondheidsbeleid. Het project is ook al aan bod gekomen in ons tijdschrift Klasse.

Volgens gegevens van het VIG zijn 24 Brusselse scholen, met in totaal ongeveer 7900 leerlingen, voor het schooljaar 2007-2008 ingeschreven voor 'Tutti Frutti'.

U vroeg ook of deze scholen gemakkelijk toegang hebben tot het – gratis – fruit en of er al vooruitgang is met betrekking tot het wegwerken van de obstakels waarover ik het had met de heer Sannen. Ik zal de zaak even verbreden. Er zijn ook de gratis fruitoverschotten, waar de scholen occasioneel gebruik van kunnen maken. Daarvoor heeft de Europese Commissie sinds 1996 een Gemeenschappelijke Marktordening voor groenten en fruit

gemaakt. In deze verordening bepaalt de Europese Commissie dat lidstaten de fruitoverschotten gratis ter beschikking kunnen stellen aan organisaties, waaronder scholen. Het beheer valt onder de bevoegdheid van het Belgisch Interventie- en Restitutiebureau, kortweg het BIRB, dat onder de bevoegdheid valt van de federale overheid. De interventie bestaat erin dat op gepast geachte ogenblikken en voor voldoende grote hoeveelheden, groenten en fruit, waarvan de tijdelijke overschotten een ineenstorting van de verkoopprijzen zou kunnen veroorzaken, uit de markt worden genomen of niet meer te koop aangeboden. In hoofdzaak gaat het voor de scholen over appels en peren. Voor alle duidelijkheid wil ik ook vermelden dat het niet het departement Onderwijs en Vorming is die afspraken maakt, maar het BIRB.

Scholen kunnen via het BIRB toegang krijgen tot de telersverenigingen die de gratis fruitoverschotten ter beschikking stellen. Scholen vragen daarvoor bij het BIRB een toegangspasje aan en krijgen na goedkeuring elke maandagmorgen een mail waarin staat welk en hoeveel fruit er beschikbaar is en waar ze het kunnen ophalen. Het aantal kilogram fruit waarop de scholen recht hebben, is vastgelegd conform het aantal leerlingen van de school.

Het BIRB heeft een omzendbrief voor de scholen ontworpen, waarin wordt uitgelegd op welke manier scholen een beroep kunnen doen op de gratis fruitoverschotten. De omzendbrief werd via Klasse, SCHOOLdirect en de website www.gezondopschool.be ook aan de scholen bekendgemaakt.

Ik heb van het BIRB een aantal gegevens ontvangen. In het totaal hebben er tot nu toe 270 scholen een toegangspas gekregen. Daarvan zijn er vijf afkomstig uit het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. De meest nabij gelegen veilingen voor de Brusselse scholen zijn die van Zellik en van Sint-Katelijne-Waver. Mabru is niet opgenomen in de lijst van plaatsen waar de scholen gratis fruit kunnen afhalen, omdat Mabru geen veiling is maar een groothandelsmarkt en dus niet valt onder de Europese verordening waarop deze maatregel steunt.

In tegenstelling tot de regeling in Vlaamse scholen moeten Brusselse scholen voor het project BIRB in verband met fruitoverschot nog wel een voorschot betalen – er is geen toegangspasje – vooraleer ze daar gratis fruitoverschot mogen afhalen. Dat ontmoedigt heel veel directies en scholen. Deze maatregel valt evenwel niet onder mijn bevoegdheid, zodat ik dat probleem ook niet kan verhelpen.

Het Logo Brussel tracht dit op te lossen door 'Tutti Frutti' in de schijnwerper te zetten: de scholen kopen fruit via Scolarest, Colruyt, vier keer per schooljaar van Zespri of lokale handelaars. Het Logo Brussel stelt

trouwens dat de meeste scholen op eigen kracht wel bezig zijn met 'Tutti Frutti'. Ouders geven op de vaste fruitdag het fruit mee, zegt men mij. Dat is toch wel het bewijs van een zekere bewustmaking.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitvoerig en verhelderend antwoord. Ik hoor dat er een verschil bestaat in verband met het voorschot tussen scholen in Vlaanderen en Brussel. Ik zal trachten nog een aantal initiatieven te ontwikkelen. Het is jammer dat onze Vlaams-Brusselse scholen op dat vlak anders worden behandeld dan scholen in het Vlaamse Gewest.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid bij afgestudeerden van de lerarenopleiding

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, op vrijdag 26 oktober 2007 verscheen op de website www.brusselnieuws.be een artikel over het taalgebruik van studenten in het algemeen en in de lerarenopleiding in het bijzonder. Van de 1449 eerstejaarsstudenten in Brussel die vorig academiejaar een test Nederlands hebben afgelegd, scoorden er 403 ondermaats. In de lerarenopleiding van de Erasmushogeschool was dat zelfs een op de twee.

Deze alarmerende cijfers zijn geen nieuw feit. Het is algemeen bekend, en tot grote ergernis van werkgevers, dat studenten zich vandaag niet meer schriftelijk en mondeling naar behoren kunnen uitdrukken. Het probleem is in die mate verontrustend dat men zelfs al bij het solliciteren de mist in gaat omdat men het Nederlands niet correct beheerst.

Het gaat hier over studenten van alle niveaus, zowel universitaire als afgestudeerden uit het secundair. Bij de lerarenopleiding van de Erasmushogeschool scoort een op de twee studenten ondermaats. Spelling en taalvaardigheid in het algemeen, moet men nochtans al van bij de aanvang van het hoger onderwijs onder de knie hebben. Nederlands wordt immers al vanaf het basisonderwijs onderwezen.

Mijnheer de minister, u bent ongetwijfeld op de hoogte van deze dramatische evolutie. U hebt al tal van maatregelen

genomen. U betaalt bijvoorbeeld momenteel jaarlijks 200.000 euro voor de ondersteuningscentra. In Brussel hebben de universiteiten en hogescholen gekozen voor een gezamenlijke aanpak van het probleem. Een andere maatregel bestaat erin om taalzwakke studenten te detecteren. Hiervoor organiseert het Huis van het Nederlands in het begin van het academiejaar een test. Om leraren een referentiekader aan te bieden met taalvaardigheidsdoelen voor zowel het basisonderwijs als het voortgezet secundair onderwijs biedt het boek 'Dertien doelen in een dozijn' een houvast. Deze publicatie biedt de mogelijkheid om het taalonderwijs van de opleiding beter te structureren en effectiever te maken. Nog een ander initiatief is de 'Kijkwijzer Communicatievaardigheden Lerarenopleiding' waarmee de opleiders van leraren die de nood voelen aan uitbreiding en verdieping in communicatieve vaardigheden worden geholpen.

In het ontwerp van decreet van 5 oktober 2007 betreffende het beroepsprofiel van de leraar zijn een typefunctie-1 – de leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen – en een vaardigheid 1.11 – het leer- en ontwikkelingsproces begeleiden in het Standaardnederlands – opgenomen. Dit verwijst naar het doel adequaat en correct gebruik te maken van Standaardnederlands in de mondelinge en schriftelijke communicatie met lerenden. In de talennota 'De lat hoog voor talen in iedere school – Goed voor de sterken, sterk voor de zwakken' opteert u voor "een sterk accent op snelle en grondige taalverwerving in het Nederlands". Elke leraar moet over heel wat talige basiscompetenties beschikken om goed te kunnen functioneren. Deze talige competenties zijn expliciet toegevoegd aan de basiscompetenties die elke leraar moet beheersen.

Ondanks bovenvermelde en vele andere goed bedoelde initiatieven blijven de meeste studenten in alle opleidingen hier zeer zwak op scoren. Het kan niet dat iemand die de lerarenopleiding met succes afrondt voor de klas kan staan zonder het Nederlands voldoende te beheersen en bovendien dit vak moet onderwijzen. Op die manier komt men in een vicieuze cirkel terecht en wordt de situatie uitzichtloos.

Vandaag kan dit wel: men kan een diploma krijgen na afronding van de lerarenopleiding zonder een voldoende te hebben gehaald voor zowel mondelinge als schriftelijke prestaties op het vlak van het Nederlands. Dit staat haaks op het feit dat correct taalgebruik het werkinstrument van de leraar bij uitstek is. Een voldoende voor Nederlands zou een van de toelatingsvoorwaarden voor het behalen van een diploma in de lerarenopleiding moeten zijn. Dat is zeker zo als men er rekening mee houdt dat deze leerkrachten de leerlingen tot voorbeeld moeten dienen.

Mijnheer de minister, bent u op de hoogte van deze situatie? Zo ja, bent u het eens met de absurditeit

ervan? Welke maatregelen hebt u gepland om te remediëren aan het zwak niveau van de kennis van het Nederlands bij afgestudeerden van een lerarenopleiding? Welke maatregelen hebt u gepland om te vermijden dat studenten afstuderen zonder het Nederlands voldoende te beheersen in het secundair en hoger onderwijs?

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: De Vlaams Belangfractie heeft er steeds voor gewaarschuwd dat de eindtermen een nivellerend effect naar beneden hebben. De minister heeft dat nooit willen toegeven. Nochtans is de situatie die hier wordt geschetst daar het zoveelste bewijs van. Als de kennis niet meer mag worden aangeleerd, dan moet men niet verbaasd staan dat de leerlingen die kennis niet hebben.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

De heer Leo Pieters: We hebben al geregeld gesproken over verschillende aspecten van dit probleem. We hadden het onder meer over de inflatie aan diploma's. Ik weet dat u met vele zaken bezig bent en niet onmiddellijk over alle resultaten van alle initiatieven kunt beschikken. We hebben duidelijk gezegd dat het Standaardnederlands een van de speerpunten van de kennisoverdracht moet zijn. Het Standaardnederlands is een instructietaal die op alle niveaus moet worden gebruikt. Als de beschreven toestand zich daadwerkelijk voordoet, dan zijn we niet één, maar twee generaties achteruitgeslagen. Als een leerkracht in het basisonderwijs de taal niet machtig is, dan nemen de leerlingen die handicap over. Dan wordt het inderdaad een vicieuze cirkel. Op die manier krijgt hij de klas ook niet onder controle, want het respect van de leerlingen voor de leerkracht zal dan niet groot zijn.

De voorzitter: De heer Schoofs heeft het woord.

De heer Hans Schoofs: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik sluit me aan bij mevrouw Libert. Haar vraag lijkt sterk op een vraag die ik al eerder heb gesteld over de diplomasupplementen en de credits (*Hand. VI. Parl. 2007-08, nr. C24*). Ik wees toen op het onderscheid tussen elementaire kennis en facultatieve kennis. Ik heb dat toen aangekaart in het kader van de lerarenopleiding. Ik wees toen op het gevaar dat men bij de toepassing van de diplomasupplementen en de credits soms het risico loopt dat de elementaire kennis voor leerkrachten en afstuderende leerkrachten in het gedrang komt. Ik drong er toen op aan om dat eventueel te duiden in een omzendbrief.

In een andere bespreking – ik geloof over het profiel van de leraar – heb ik ook gewezen op reacties van de bezoekers van de lerarenopleiding. Zij stellen het systeem

van de toekenning van credits ernstig in vraag. Wellicht lijdt het systeem aan een aantal kinderziekten.

Ze stelden twee vragen. De eerste gaat over de planlast. Een tweede opmerking was dat studenten daar natuurlijk dankbaar gebruik van maken. Vakken waarvoor ze onvoldoende credits halen stellen ze uit, terwijl ze voor andere vakken verder evolueren. Er werd gewezen op het risico dat men door dat systeem mensen op de arbeidsmarkt dreigt te brengen die een aantal essentiële zaken uit hun opleiding niet beheersen. Het is natuurlijk een kwestie van interpretatie, en ik kan me voorstellen dat de ene hoge school daar anders mee omspringt dan de andere. Maar toch was de boodschap die wij kregen duidelijk.

De mensen die op die manier afstuderen en gaan solliciteren, lopen mijns inziens het risico dat ze niet voor vol aanzien worden. Ik hoor immers ook dat men steeds vaker het diplomasupplement vraagt bij de sollicitatie. Als dat een gangbare praktijk wordt, komt men misschien terecht bij leerkrachten die beter gekwalificeerd zijn dan andere. Het risico is dat je mensen met een zekere handicap op de arbeidsmarkt brengt. U moet daar mijns inziens op reageren en een gepast initiatief nemen.

De voorzitter: De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik sluit mij graag aan bij de vraag van mevrouw Libert om meer en beter Nederlands in ons onderwijs. Ik wil mij hier echter niet uitspreken tegen de democratisering van het hoger onderwijs. Anderen hebben dat hier indirect wel gedaan, en dat betreurt ik.

Het klopt dat in bepaalde delen van onze regio het plaatselijke dialect, of een soort Verkavelingsvlaams, wordt gesproken in de leraarskamer. We moeten jonge leerkrachten daarvoor behoeden. Mijnheer de minister, u moet daarom het signaal uitsturen dat de taal op school en in een schoolse omgeving het Nederlands is.

Het Nederlands staat heus niet ver af van onze Vlaamse en Brabantse dialecten. Het Standaardnederlands is immers de taal van de uitgeweken Antwerpse Brabanders die na de val van Antwerpen in 1585 naar het Noorden gevlucht zijn en de spraakmakende gemeente gevormd hebben in Amsterdam, Haarlem en Leiden. Door hun knowhow, hun specialistische kennis en hun koopmanskracht hebben zij een variant van het Brabants naar Nederland kunnen brengen en de Hooghollandse dialecten verdrongen. Wanneer wij Nederlands spreken, spreken wij dus een soort Brabants-Antwerps. Dat is goed. Dat is de Standaardtaal, en die staat niet te ver af van onze plaatselijke dialecten. En dat moeten we onze leraren diets maken.

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mevrouw Libert vertrekt in haar vraag van de vaststelling dat er een probleem is met de taalkennis bij het begin van de opleiding. Het lijkt mij echter noodzakelijk en nuttig om op te volgen hoe het gesteld is met de kennis van het Nederlands bij de afgestudeerden van de lerarenopleiding. We moeten ook bekijken wat de studenten opsteken tijdens de opleiding en de metingen bij het begin en het einde van de studiecarrière vergelijken. Op die manier kunnen we nagaan hoe we, eventueel via bij- en nascholing, ervoor kunnen zorgen dat de kennis van het Nederlands op peil blijft bij de leerkrachten.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck, voorzitter: Ik sluit mij aan bij de bezorgdheid die hier uitgedrukt wordt, al heb ik de indruk dat mevrouw Libert is uitgegaan van de resultaten van een bepaald onderzoek op een bepaalde plaats, die dan veralgemeend worden voor alle lerarenopleidingen in Vlaanderen. Mijn ervaring is dat dit tekort zich op sommige andere plaatsen minder scherp aftekent. In Gent bijvoorbeeld, zowel in de Hogeschool Gent als in de Arteveldehogeschool, is het probleem minder groot. Misschien ligt dat wel aan het feit dat de dagelijkse omgangstaal in de Gentse regio meer afwijkt van het Algemeen Nederlands. Ik heb hier gehoord dat het Antwerps en het Brabants de oertalen zouden zijn van het Algemeen Nederlands. Sommigen denken dat dat zodanig opgeschoven is dat men het Antwerps zelf als de standaard beschouwt. Maar dat is dan vooral op andere plaatsen.

Wij stellen toch vast dat de Nederlandse Taalunie heel wat inspanningen doet om tot een goed, vlot en keurig Nederlands te komen, niet alleen in de spreektaal, maar ook in de schrijftaal. In het beroepsprofiel voor de leraar staat overigens heel duidelijk dat elke leraar een leraar Nederlands zou moeten zijn. De voorschriften vanuit het beleid bestaan dus al, ze moeten alleen nog in de praktijk worden omgezet.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Heel interessant is de taalontwikkeling in een gemengd gezin van West-Vlamingen en Antwerpenaren. Ik ben ervaringsdeskundige. Dan moet men wel een soort Standaardnederlands ontwikkelen voor een goede communicatie.

Ik ben het ook eens met u, mevrouw Libert. Ik deel absoluut de zorgen van alle sprekers. U kent mijn mantra. Inzake gelijke taal heb ik maar één prioriteit: taal, taal en nog eens taal. Ik ben het ook eens met de bredere beschouwing van de heer De Cock over het Standaardnederlands.

Het voorbeeld waaraan u de vraag ophangt, is wel een beetje bijzonder. Mevrouw Berx en anderen hebben daar

ook op gealludeerd. Bij de Erasmushogeschool loopt een project van totale remediëring. Deze school heeft een wat bijzondere instroom omwille van zijn ligging en aanbod. De hogeschool heeft vrij veel studenten van allochtone afkomst. Nu stelt men er niet alleen bij die studenten taalproblemen vast. De verhouding van twee jaar geleden was er één van twee derde allochtonen en één derde autochtonen. Erasmus werkt hard aan de opvang van taalproblemen. Wat de instelling doet, vind ik erg sterk. Dat komt tegemoet aan de vragen van mevrouw Berx. We nemen hier slechts een foto van een probleem dat is gekoppeld aan de instroom, maar de school doet er enorm veel aan. Misschien verschilt ze ook daarin van de andere.

Ik zal een algemeen antwoord geven op uw vragen. Het oordeel of iemand al dan niet slaagt en afstudeert, is een oordeel van een examencommissie, na een proces van beraadslagen en eventueel delibereren. Als minister kom ik hier persoonlijk niet in tussen, dat spreekt. Maar ik heb vertrouwen in het deskundige oordeel van deze commissies.

Het is inderdaad mogelijk dat een student met een onvoldoende toch een diploma behaalt. Dat is niet enkel in de lerarenopleiding zo, en ook niet enkel voor het opleidingsonderdeel Nederlands. Een student behaalt immers een diploma als hij voor het gehele pakket van die opleiding geslaagd verklaard wordt. Dat is uiteraard het geval als hij slaagt voor alle opleidingsonderdelen. Maar het kan ook als de examencommissie van oordeel is dat de student, ook al is hij niet voor alle vakken geslaagd, toch de doelstellingen van het opleidingsprogramma verworven heeft en zich de competenties van de opleiding voldoende eigen heeft gemaakt.

Als we dat op de lerarenopleiding betrekken, moeten we het hebben over de basiscompetenties. Ze zijn hier pas opnieuw beschreven. Het belang van een goede talenkennis is nog duidelijker in de verf gezet. Als ze delibereren, dan moeten examencommissies daar natuurlijk rekening mee houden. En als u het mij vraagt: tegen die achtergrond zie ik niet goed in hoe een examencommissie een leraar-in-wording het diploma zou kunnen geven als die nog manifeste tekorten op de beheersing van het Nederlands vertoont.

U vroeg me welke maatregelen ik plan. In februari 2007 heb ik u in deze commissie mijn talennota voorgesteld. We hebben daar toen uitvoerig over van gedachten gewisseld. Een belangrijke maatregel daarin is dat een talenbeleid in iedere school verplicht wordt. Uiteraard bepaalt de school zelf de modaliteiten van haar eigen talenbeleid. Vanzelfsprekend laat ze zich dan leiden door de onderwijskundige verworvenheden en de eigentijdse vakliteratuur ter zake. Daarover bestaat overigens een redelijke consensus in Vlaanderen. Een school kan behalve op het eigen lerarenteam natuurlijk ook op de

pedagogische begeleiding rekenen om haar daarin, zeker in een eerste fase, bij te staan. Ik ga er daarbij van uit dat elke leraar een taalleraar is. Dat betekent dat scholen en leraren hun verantwoordelijkheid moeten opnemen zoals ze dat voor elk beleidsaspect doen, een beleid uitstippelen en indien nodig in bijscholing of andere vormen van deskundigheidsontwikkeling voorzien.

Beheersing van een taal, van elke taal en dus ook van het Nederlands, is een continu proces. Het hangt bijgevolg sterk samen met een positieve ingesteldheid van elke leraar om er te willen aan werken. Ook hier is enig beleidsvoerend vermogen van de school een bepalende factor: leraren moeten overtuigd worden van het belang ervan. De invalshoek bij uitstek daarvoor is dat in alle vakken het Nederlands het eerste werkinstrument van de leraar in de klas is. Beheersing van het Standaardnederlands is daarvoor absoluut noodzakelijk, maar het gaat evenzeer over taal als didactiek. Naarmate de leraar dat werkinstrument beter beheerst én het beter kan hanteren, geeft hij beter les. U haalt ‘Dertien doelen in een dozijn’ van de Nederlandse Taalunie aan. Dat is inderdaad een heel mooi standaardwerk ter zake. Daar doet elke leraar én leerling zijn voordeel mee. Scholen kunnen bij de uitbouw van een dergelijk taalbeleid de mentoren inschakelen – en ook de leraren Nederlands.

Dat is ook de kern van de prioritaire nascholing die wij tijdens dit schooljaar organiseren en waarvoor scholen massaal inschreven. De aansluitende thema's zijn de volgende. Ten eerste, de schooltaal Nederlands. Dit thema moet de taaldidactische competentie van lerarenteams – voor alle vakken – in het secundair onderwijs verhogen. Ten tweede, de taalversterking bij kleuteronderwijzers en leerkrachten eerste graad basisonderwijs. En een derde thema betreft het Frans in de overgang van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs. U weet dat we ons daar zorgen over maken.

Gezien het grote succes van deze nascholingsacties rond taal heb ik besloten ook volgend schooljaar 2008-2009 prioritaire nascholing rond taal te organiseren. De aandacht voor de beheersing van het Nederlands blijft onder de vorm van nascholingsacties rond de genoemde thema's een onderdeel van het aanbod. Ook de ondersteuning van leerkrachten die veel anderstalige kleuters in de klas hebben en de betrokkenheid van leerkrachten bij Nederlandstalige taallessen voor anderstalige ouders versterken de taalbeheersing en de taaldidactiek van de betrokken leerkrachten.

De bewustwording van de kansen die ‘taalgericht vakonderwijs’, de onderwijsterm voor het Nederlands als instrument in alle vakken, bieden en de verspreiding van het gedachtegoed van de talennota waren het doel van de talentweedaagse die in september in Gent heeft plaatsgevonden. Talrijke workshops boden een beeld van goede praktijkvoorbeelden in Vlaanderen. Alle workshops wer-

den door een lerarenopleider of door een andere deskundige ingeleid en met een gesprek met de aanwezigen afgesloten. Alle presentaties en al het documentatie- en beeldmateriaal van de verschillende sessies kunnen op de website www.delathoogvoortalen.be worden bekeken en gedownload.

Bepaalde initiatieven van hogescholen hebben een positieve weerslag op de stagescholen. Zo kan een vaste samenwerking met stagescholen tot afspraken en tot een scholingsaanbod voor de betrokken leraren leiden. Aangezien de talige competentie in de nieuwe basiscompetenties een sterkere rol speelt, moet deze competentie meer aan bod komen in de samenwerking met de stagescholen. Met het oog op de talenactie 2008 zullen we alle lerarenopleidingen contacteren en naar een stand van zaken vragen.

In mijn antwoord op de vraag van mevrouw Libert welke maatregelen ik heb gepland om te vermijden dat studenten afstuderen zonder het Nederlands voldoende te beheersen, zal ik het secundair en het hoger onderwijs afzonderlijk behandelen.

Mijn talennota beschrijft de maatregelen die ik voor moderne vreemde talen en voor het Nederlands in secundaire scholen heb genomen. Het Nederlands als schooltaal is daarmee al aan bod gekomen. De versterking van het Nederlands in alle vakken is hier de boodschap.

Ook voor het vak Nederlands worden de eindtermen herzien. De commissie Taalstructuren en Taalvaardigheid van de Entiteit Curriculum herzielt momenteel de eindtermen taalbeschouwing voor het basisonderwijs en voor de eerste graad van het secundair onderwijs. De afstemming tussen beide onderwijsniveaus en met moderne vreemde talen staat hierbij voorop. Deze commissie werkt tevens aan een overkoepelende termenlijst voor taalbeschouwing. De commissie zal zich buigen over de vraag hoe de eindtermen taalbeschouwing voor de tweede en de derde graad van het secundair onderwijs in deze herziening van de eindtermen aan bod kunnen komen.

Dit betekent in geen geval dat de taalstructurele elementen zullen worden versterkt. We pleiten geenszins voor een terugkeer naar de oude grammaticalesen. We gaan op zoek naar een integratie van grammatica in de lessen in eigentijds taalgebruik. Ik ben ervan overtuigd dat dit de taalvaardigheid van de leerlingen ten goede zal komen. Peilingen, met inbegrip van parallelversies, laten schoolteams toe na te gaan of de beoogde doelen worden bereikt en het beleid van het lerarenteam bij te sturen. Taaltoetsen bieden de scholen de gelegenheid de beginsituatie van hun leerlingen goed in te schatten en het talenonderwijs hierop af te stemmen.

Wat het hoger onderwijs betreft, vormt de opname van de talige competenties in de basiscompetenties van alle

leraren ons antwoord op deze vraag. De beheersing van het Standaardnederlands wordt voor iedere leraar nadrukkelijker beschreven. Hierbij wordt aandacht aan verstaanbare onderwijstaal bij vraagstellingen geschonken. Iedere leraar moet vaardiger met anderstalige leerlingen kunnen communiceren. De eisen inzake de kennis van het Frans van bachelors lager onderwijs worden op een gedegen niveau verankerd door ze aan het Europees Referentiekader Moderne Vreemde Talen te koppelen. Dit betekent dat de lerarenopleidingen deze principes ook zelf moeten toepassen.

Verskillende lerarenopleidingen werken al aan een eigen talenbeleidsplan. Tijdens een van de workshops tijdens de talentweedaagse te Gent heeft de Katholieke Hogeschool Sint-Lieven het eigen talenbeleid voor de bachelor basisonderwijs voorgesteld. Aan deze interactieve workshop heeft ook een lector wiskunde deelgenomen. Volgens mijn medewerkers werd deze workshop druk bijgewoond en was de betrokkenheid van alle aanwezigen sterk.

Verder verwijs ik naar de jaarlijkse conferentie 'Het Schoolvak Nederlands' die op 16 en 17 november 2007 in Utrecht heeft plaatsgevonden. Tijdens die conferentie zijn het hoger onderwijs en de Vereniging van lerarenopleiders primair onderwijs Nederlands en Nederlands als tweede taal (Lopon2), een Vlaams-Nederlandse vereniging van bachelors basisonderwijs, afzonderlijk aan bod gekomen. Het volledige programma staat op de website www.hetschoolvaknederlands.org.

Het is opvallend dat niet enkel de lerarenopleidingen van de hogescholen in een taalbeleid geïnteresseerd zijn. Zoals ik daarnet al heb vermeld, beginnen we eerstdaags met de voorbereidingen van de talenactie 2008. We denken eraan deze actie sterk op het Nederlands en op de geïntegreerde en de specifieke lerarenopleidingen te focussen. Het gaat hier, met andere woorden, om de lerarenopleidingen aan hogescholen en aan universiteiten en om de opleidingen tot het bekomen van het getuigschrift pedagogische bekwaamheid. De Entiteit Curriculum plant eveneens overleg met alle lerarenopleidingen over de implementatie van de talige basiscompetentie Nederlands als instructietaal.

Tot slot wil ik opmerken dat een werkgroep, bestaande uit lerarenopleiders, pedagogisch begeleiders en medewerkers van mijn administratie en van mijn kabinet, in de loop van het afgelopen werkjaar regelmatig over een gezamenlijke aanpak van het talenbeleid heeft vergaderd. Ik verwacht op korte termijn een nota van deze werkgroep. Die nota moet me helpen mijn beleid verder uit te stippelen.

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Ik dank de minister voor zijn uitvoerig antwoord. Als ik het goed heb begrepen,

kan een student een diploma verwerven zonder voor het onderdeel Nederlands te slagen. Tegelijkertijd moet elke leraar in feite een taalleraar zijn. Verschillende sprekers hebben dit benadrukt. De minister heeft overigens zelf verklaard dat hij niet zou begrijpen waarom een instelling een student zou laten afstuderen die niet voor het onderdeel Nederlands is geslaagd.

Ik begrijp niet goed hoe dit kan worden afgedwongen. Dat mis ik hier enigszins. De minister heeft een aantal bijkomende maatregelen getroffen. Die maatregelen zijn bedoeld om de taal als een algemeen element van het onderwijs beter naar voren te laten komen. Ik heb echter niets over concrete maatregelen, bijvoorbeeld met betrekking tot de spelling, gehoord. Zelfs een leraar geschiedenis of een leraar fysica moet er bij een toets op letten dat daar zeker geen fouten in staan. Over dat aspect hebt u het niet gehad.

Minister Frank Vandenbroucke: In onderwijs hebben we te maken met een eeuwig dilemma. We vinden een aantal doelstellingen belangrijk. Als we ons onderwijsbestel goed willen laten draaien, moet we het echter ook niet bij het handje houden. Dat geldt met name voor het hoger onderwijs. We werken daar zelfs niet met eindtermen. Ik vond dat die verwarring hier wel wat werd geschapen. We hebben basiscompetenties en een beroepsprofiel voor leraren vastgelegd. Voor het overige werkt het hoger onderwijs, ook in de lerarenopleiding, met een kwaliteitszorgsysteem op basis van visitatie, wederzijdse kritiek en accreditatie. We sturen daar bijvoorbeeld geen inspectie op af.

Ik denk ook dat dit op lange termijn beter is voor de kwaliteit van het systeem. Daarom heb ik gezegd dat ik me niet bemoei met deliberaties.

U zult toch moeten toegeven dat ik hier een tamelijk belangrijke uitspraak heb gedaan. Als de minister van Onderwijs zegt dat hij zich niet kan inbeelden dat iemand gedelibereerd wordt indien hij niet geslaagd is voor een zo essentieel vak als Nederlands, dan is dat een tamelijk straffe uitspraak. Eigenlijk bemoeien we ons daar voor de rest niet mee. Ik hoop dat u dat apprecieert en verder vertelt.

Voor het overige vind ik dat we voldoende afstand moeten houden van het dagelijkse reilen en zeilen van hogescholen. We moeten ze niet bij het handje houden.

Als een lerarenopleiding in een hogeschool of aan een universiteit echt ondermaats is, dan komt later het moment van de waarheid, namelijk bij de accreditatie. In het hele debat wordt dat toch wel een beetje onderschat. Ik ga ervan uit dat de accreditatie streng moet zijn.

Men moet natuurlijk ook kijken naar de manier waarop men werkt. Ook bij visitaties kijkt men bijvoorbeeld naar examens.

Uw andere opmerking is interessant. Ik zou daar graag langer op doorgaan omdat dat punt me nogal bezig houdt. Wat moet iemand die geen leraar Nederlands is, doen met het schriftelijk examen van een leerling die heel slecht Nederlands schrijft? Mijn mantra is dat de scholen een talenbeleid moeten hebben en dat elke leerkracht ook een taalleerkracht is. Dat heeft tot gevolg dat ook die andere leerkrachten hun ogen niet mogen sluiten voor allerlei fouten tegen de taal.

Toch is een examen wiskunde of biologie geen taalexamen. Ik ben het echter niet eens met degenen die zeggen dat een leraar te allen prijze moet trachten te begrijpen wat een leerling heeft gezegd, ook al communiceert hij verschrikkelijk slecht, maakt hij veel fouten en gebruikt hij slecht Nederlands. Een leraar wiskunde of biologie moet aan een leerling ook zeggen dat als hij iets niet uitgelegd krijgt, hij toch wel een probleem heeft.

Elke leerkracht is een taalleerkracht. Als ik dat zeg, is dat niet zonder consequenties voor de manier van evalueren. Ik ben niet zo streng als u. Een leerkracht wiskunde moet zich niet met elke dt-fout bezig houden. Het omgekeerde mag echter ook niet. Hier en daar zijn we in het onderwijs in de omgekeerde toestand terechtgekomen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

De heer Leo Pieters: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben er echter niet helemaal van onder de indruk. Ik verwijs naar de VUB in Brussel, die twee negatieve visitaties heeft gekregen. Men doet daar blijkbaar maar voort.

U had het ook over een beoordelingscommissie. Als leerkrachten ons komen vertellen dat leerlingen met negatieve beoordelingen nadien door de beoordelingscommissies doorgelaten worden, terwijl de leerkrachten zelf dat een affront vinden, dan is het ver gekomen.

U zei dat u dat niet kunt afdwingen. U hebt gelijk. We moeten die scholen niet bij het handje houden. Hoe staat het dan echter met uw outputfinanciering? Als scholen en instellingen zich daarop gaan richten, wat voor leerlingen leveren we dan af? Is dat niet discriminerend voor de leerlingen? Al de jaren dat dit gebeurt, worden leerlingen op de arbeidsmarkt gedumpt. Die mensen hebben wel een opleiding genoten. Wat is die echter waard? Bedrijven komen ons zeggen dat elke school, elke instelling anders wordt beoordeeld. Als Brusselse scholen voor bijvoorbeeld lerarenopleidingen op die manier door de arbeidsmarkt worden beoordeeld, is er dan geen discriminatie?

Minister Frank Vandenbroucke: Dat is een heel breed debat. De visitatie is om te beginnen nog geen accreditatie. *(Opmerkingen van de heer Leo Pieters)*

De accreditatie is een hakbijl. Ik ga er toch wel van uit dat eender welke instelling daar ernstig rekening mee houdt. Voor het overige weet ik niet goed waar u het over heeft en wat ik precies moet denken over wat de VUB daar al dan niet mee doet. Dat weet ik niet. *(Opmerkingen van de heer Leo Pieters)*

Een visitatie is een beoordeling waar geen sanctie aan is verbonden. Ze is wel belangrijk voor de latere accreditatie.

We kunnen blijven discussiëren over het feit of we ons als overheid moeten bemoeien met deliberaties en examens. Ik ben van mening dat we dat niet moeten doen. Ik denk dat de school moet worden aangestuurd met doelstellingen.

De outputfinanciering hoort thuis in een heel ander debat. Ik heb daarover vandaag, 6 december, nog met studenten over gediscussieerd. Daar bestaan mythes over. Wat ik voorstel, is heel genuanceerd. De vaststelling is interessant: in de lerarenopleiding gold al een soort van outputfinanciering die veel sterker is dan wat ik nu zal ondernemen. Ik stel wel voor daar nu niet op in te gaan.

Ik denk dus dat het een genuanceerd verhaal wordt. Ik ben er echt niet bang van. Ik vind wel dat we allemaal het signaal moeten geven dat het Nederlands hoger op de agenda moet komen als we gelijke kansen willen voor alle kinderen, uit alle gezinnen.

De heer Leo Pieters: Maar wat doet u voor Brussel?

Minister Frank Vandenbroucke: Wat Brussel betreft, ga ik ervan uit dat de Erasmushogeschool wordt gevisiteerd en beoordeeld zoals dat met andere hogescholen gebeurt. We hebben geen inspectie. Misschien bent u er een voorstander van om dergelijke inspectie op te richten, maar dat lijkt me toch een voorstel uit de goede oude tijd...

De voorzitter: Het incident is gesloten.
